

Т.В. Романюк

загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №12

ім. Л.Дмитерка

Використання інтерактивних методів на уроках в початкових класах

Основною метою педагогічної діяльності являються слова В.Сухомлинського: «В наших руках найвеличніша з усіх цінностей світу - Людина. Ми творимо Людину, як скульптор творить скульптуру з безформного шматка мармуру і десь у глибині цієї мертвої глибини заховані прекрасні риси, які треба здобути, очистити від усього зайвого».

Робота з дітьми молодшого шкільного віку приносить мені задоволення. Кожного ранку, ідучи до школи, прагну вести своїх вихованців у цікавий, захоплюючий, невідомий їм ще світ науки. Кожний напрямок у навчанні дає нові можливості розвитку дітей, тому систематично працюю над новинками педагогічної науки, впроваджуючи у своїй роботі елементи інноваційних технологій, інтерактивні методи навчання. Чим більше дитина заучить у початковій школі, тим вищий рівень інтелекту вона матиме у зрілому віці.

Доки людина творить, доти вона особистість. І ось постійний творчий пошук відповіді в процесі виховної роботи та навчальної діяльності, спілкування з дітьми, аналіз своїх професійних дій, вивчення досвіду вітчизняних та зарубіжних педагогів, постійного опрацювання фахової преси привели до таких висновків, що «знання заради знань не потрібні нікому. Найголовніше навчити здобувати знання та уміння, зуміти використати їх у подальшому, дати можливість учневі відчувати свої можливості через радість пізнання, відкриття і ознайомлення».

Особливу увагу приділяю розвитку творчої активності дітей, гармонійного і всебічного розвитку, впевненості у своїх силах, здатності самостійно мислити і працювати, приймати нестандартні рішення, досягати успіху. Досягти цього можна тільки завдяки систематичній, наполегливій праці вчителя.

Якою радістю світяться очі дітей, коли відзначаю їх зріст. Як приємно, що вчора не вмів, а сьогодні навчився. З року в рік переконуюсь, що на сучасному уроці забезпечуються не тільки пізнання. Засвоюючи знання, учні оволодівають прийомами розумової діяльності, вчаться спостерігати, виділяти основне, зіставляти події, факти, явища класифікувати їх. І кожна дитина, на кожному уроці, повинна проявити свою індивідуальність. Проходять роки. Щоразу вірю в дітей, в їх можливості. У цій вірі моя сила в педагогічній роботі.

З метою створення комфортних умов навчання, за яких учень відчуває свою успішність, свою інтелектуальну досконалість, відчуває себе частинкою соціуму, використовую у своїй роботі інтерактивні методи навчання. Це постійне співнавчання, взаємонавчання, де і учень і вчитель є рівноправними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують із приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють.

Впроваджуючи інтерактивні методи у свою роботу, передбачую моделювання життєвих ситуацій, використовую рольові ігри, спільно вирішуємо проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Намагаюся створити на уроках такі умови, щоб кожен учень відчув свій успіх, інтелектуальну роботу, продуктивність навчання, перевагу домінування однієї думки над іншою.

При цьому керуюсь у своїй роботі такими етапами:

-на підготовчому етапі формую мікрогрупи. При цьому враховую позитивний емоційний стан. Мікрогрупа, готовність учасників до співпраці під час вирішення навчальної проблеми, яка повинна спонукати учнів до пошукової діяльності, обміну власним досвідом, думками, розвиваю вміння та навички самостійно працювати. Далі в процесі спілкування учні виявляють, не тільки знання предмета, але й умінно загальнювати, робити висновки.

-Наступний етап - презентація групових рішень - організовую по- різному залежно від взаємодії учасників груп.

-На підсумковому етапі учнів оцінюю, на скільки вдалося створити атмосферу співробітництва в групі, підбиваю підсумки виконаної роботи.

Одним із видів інтерактивного навчання є робота в парах. Цю технологію використовую на будь-якому етапі уроку і навіть на етапі перевірки самостійної коли пропоную звірити відповіді завдань і в доведенні правильності своєї думки. В процесі роботи в парах учні отримують можливість говорити, не зважаючи на те, що увага дітей молодшого шкільного віку нестійка, вони часто відволікаються, а під час роботи з партнером кожен з учнів працює активно.

Забезпечуючи ефективність нових технологій, створюю такі умови: вільне спілкування на уроці, висловлювання власної думки, повагу до думки оточуючих.

Основні заповіді, якими я керуюсь у роботі:

1. **Люби дитину!** Любов до дітей - серцевина педагогічної моральності, основа культури вчителя.

2. **Вір в дитину!** Без віри в дитину, без довіри до неї вся педагогічна мудрість, усі методи і прийоми навчання і виховання руйнуються, як будиночки з піску.

3. Знай дитину! Без знання дитини немає навчання, немає виховання, немає справжнього педагога і педагогічного колективу. Якомога більше знати духовний світ кожної дитини - перше і найголовніше завдання педагога.

4. Поважай дитину! Не вважай себе спроможними вирішувати ті питання, які належить вирішити юній особистості.

5. Розумій дитину! Вмій поставити себе на її місце, побачити світ її очима, зрозуміти, чим дитина живе, до чого прагне.

У своїй роботі використовую такі методи: акваріум, мозковий штурм, мікрофон, доміно, міні-ажурна пилка, асоціативний куц, метод прес, карусель та ін.

На свої уроках використовую метод диференціації, який являється також одним і форм інтерактивного навчання молодших школярів.

Набутий мною досвід роботи дозволяє робити висновки, що диференційовані завдання зводжу до таких: диференціація за ступенем самостійності та ступенем складності завдань.

Наприклад, під час проведення уроку математики в 1-му класі, використовую такі завдання (за ступенем складності).

Складаємо задачі: у нас є два числа 15 і 5 (є банани, тому що мавпи люблять банани і ми знаходимося на острові Мавп).

I група - складає задачу на віднімання

II група - на додавання

III

I група		II група		III група	
1 м - 15 б	←	1 м - 15 б	} ?	1 м - 15 б	} ?
2 м - ?, на 5 менше	→	2 м - 5 б		2 м - ? на 5 менше	

IV група - на 2 дії

Добираючи диференційовані завдання, пам'ятаю про те, що завдання слід підбирати для слабших - з поступовим зменшенням міри допомоги, а для сильніших - з ускладненням творчих завдань. При відсутності такої організації диференційованого навчання негативно впливає на формування в учнів загально навчальних завдань і навичок.

Доцільно проводити в процесі роботи над задачами роботу в групах. Пропоную об'єднати учнів у групи за певними ознаками (назви квітів, дні тижня, кольорів, назви

дерев, тощо). Роблю це так. Всі учні отримують однакове завдання - розв'язати задачу за діями.

На виконання кожного завдання відводжу 7-9 хв. Кожна група робить презентацію своєї роботи: від кожної групи виходить представник. Він звітує про пророблену групою роботу.

На уроці "Я і Україна" у II класі при вивченні теми "Тварини взимку" поділяю дітей на такі домашні групи: зоологи, етимологи, орнітологи. Кожна група отримала певні завдання. Наприклад: орнітологи - готують інсценівку; зоологи - готують повідомлення про життя тварин взимку; етимологи - загадки.

В процесі уроку кожна група показує те, що підготувала. Використовую також технологію "Мікрофон". Даю учням мікрофон і пропоную їм стисло і швидко висловлюватися.

Наприклад, при вивченні теми: "Зима в природі" починаю таку гру: "Багато ознак в красуні-зимі: дні стають коротшими, ночі довшими, і т.д." Діти беруть в руки мікрофон, продовжують перелік ознак зими.

Досить часто використовую на уроках інтерактивну технологію "Мозкова атака".

Наприклад: У наступні 2 хвилини напишіть на папері все, що ви знаєте, чи думаєте про Київ. Запишіть якомога більше слів. Або при вивченні теми "Іменник" у четвертому класі, пропоную дітям записати на аркуші паперу все, що вони знають про іменник.

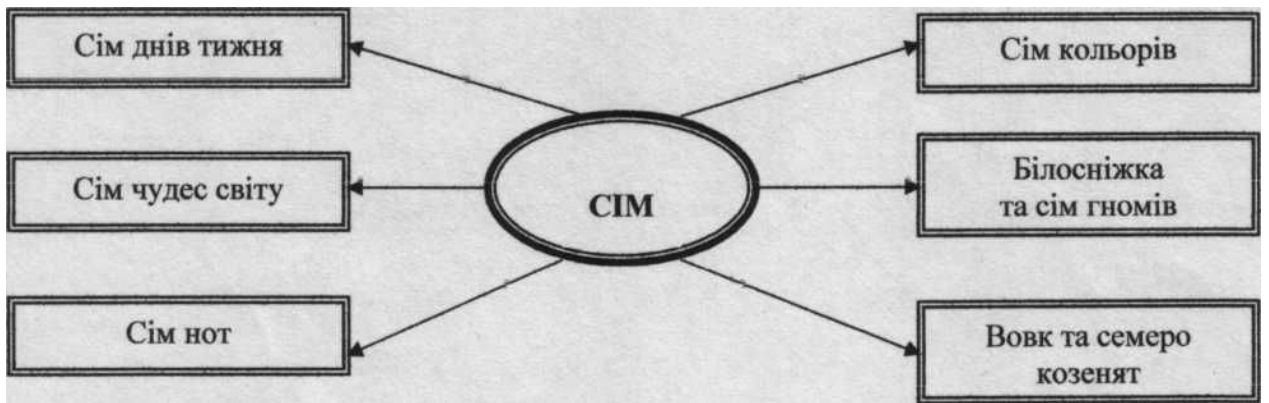
Серед інтерактивних методів навчання перевагу надаю методу побудови "асоціативного куща".

На початку роботи я визначаю одним словом тему, над якою ми будемо працювати, а учні згадують все, що виникає в пам'яті стосовно цього слова. Спочатку висловлюються найстійкіші асоціації, а потім - другорядні.

Я фіксую відповіді у вигляді своєрідного "куща", який поступово "розростається".

Наприклад: У першому класі при вивченні теми "Нумерація чисел у межах 10", а саме "Число і цифра 7".

Пропоную учням згадати де (знаходити) зустрічається число 7. Діти пригадують: у казках, існує 7 кольорів веселки, 7 нот, 7 днів тижня, 7 чудес світу.

Таким чином на дошці перед очима виникає цікавий "кущ", на "гілках" якого знаходяться названі ілюстрації. Асоціативний кущ буде мати такий вигляд:

Пропоную дітям самим додуматись до того, як же можемо утворити число 7, розглядаючи при цьому Ілюстрацію до казки "Вовк і семеро козенят". Сьоме козеня прибігло до перших шести.

Отже, якщо до шести додати один, то отримаємо нове число 7. Використовую також у своїй практиці інтерактивний метод "пилка". Його ефективно використовувати на уроках читання. При використанні цього методу текст поділяю на декілька частин (за кількістю учнів у групі), або використовую декілька текстів з однієї теми. Кожен учень із групи читає свій уривок із тексту, потім спілкуються між собою, щоб дізнатися про зміст кожної частини. Отже, в цілому діти знайомляться із змістом всього тексту. Мотивацію навчальної діяльності доцільно здійснювати за допомогою методу "вузлики". У дітей при цьому розвивається увага, кмітливість, спостережливість.

-Які слова ви прочитали?

-Що об'єднує ці слова? (Іменники, явища природи, "дошові")

-Які ви ще знаєте приклади весни?

Інтерактивний метод "мозаїка" також практикую у своїй роботі. При вивченні теми "Рослини лісу. Хвойні ліси. Листяні ліси", я це роблю так.

Кожному учневі даю картки різних кольорів (жовті, зелені, червоні) і різної форми (прямокутні, трикутні, круглі). Пропоную об'єднатися в групи за допомогою карток за кольором. Утворилося три групи. Кожна група отримує своє завдання; обирають лідера.

Жовтий колір - опрацювати матеріал "Рослини лісу"

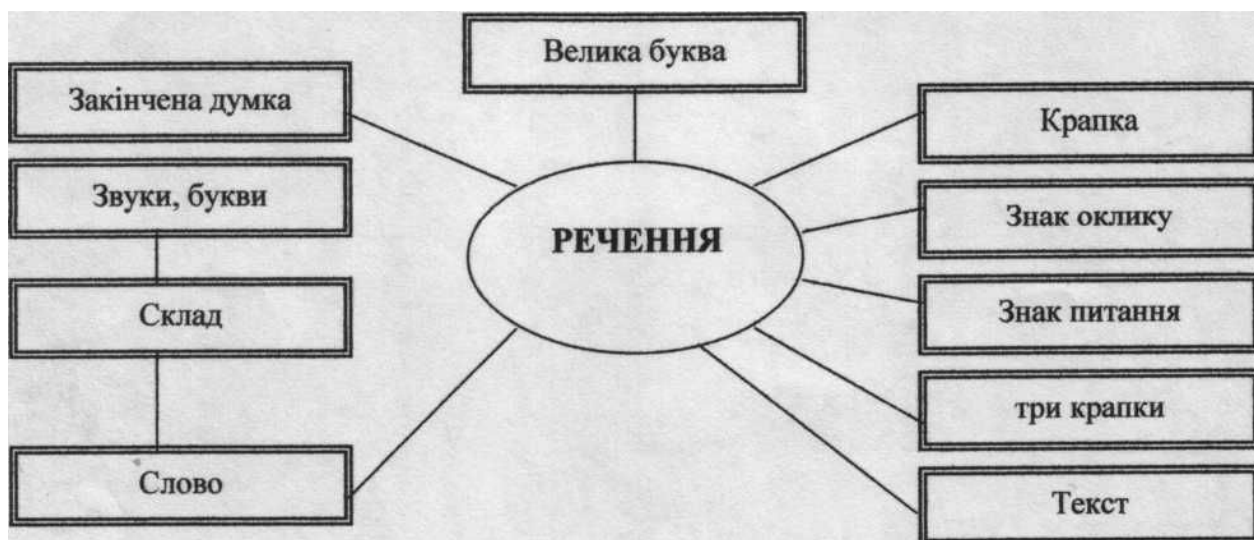
Зелений колір - "Хвойні ліси"

Червоний колір - "Листяні ліси"

Учні працюють в групах, читають статті, занотують основні положення,

терміни, проводять словникову роботу, дають відповіді на запитання.

Під час актуалізації опорних знань, при вивченні теми "Види речень за метою висловлювання", використовую такий метод як гронування.

Узагальнюю:

1. Звуки позначаються буквами; з ним утворюються склади.
2. Зі складів утворюються слова.
3. Зі слів складаються речення.
4. Речення виражає закінчену думку.
5. Речення пишеться з великої букви.
6. В кінці речення ставить крапка або три крапки.
7. Всі слова зв'язки між собою в речення.
8. Із зв'язаних між собою речень складається текст.

Список використаної літератури:

1. Державна національна програма "Освіта. Україна ХХІ століття". - К. - 1994.
2. Закон України про освіту.
3. Державний стандарт початкової освіти.
4. Цінності освіти і виховання. Науково-методичний збірник За ред. Сухомлинської О.В. - К. - 1997.
5. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. - К. - Тенеза? -1999.
6. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах. - К - 1997. - с. 87 - 89.
7. Савченко О.Я. Альтернативні можливості початкової освіти. Ж-л "Початкова школа" -1996. - № 1 -

с. 2 - 7.

8. Савченко О.Я., Присяжнюк Н.І., Мельниченко П.Д. Структурування навчальних програм для проведення однотемних та інтегрованих уроків. Ж-л "Початкова школа" - 1993. - № 10 - с. 33 - 40.
9. Савченко О.Я. Урок у початкових класах. К. - Освіта - 1993.
10. Ю.Валушенко М.С. Інтегрування завдань з рідної мови й читання. Ж-л "Початкова школа". - 1994. - № 6. - с. 13-17.
11. Тименко В.П. Кожний урок нестандартний. Ж-л "Початкова школа". - 1991. - № 1. - с. 18 - 23.
12. Волкова І.І. Інтегровані уроки в початковій школі. Ж-л "Початкова школа" - 2000. - № 1 - с. 28-30
13. Іван Бех Інваріанти особистісно-орієнтованого підходу до виховання дитини. Ж-л "Початкова школа" - 2001. - № 2. - с. 3 - 7.
14. Михайло Миколайчук, Лідія Цимбалюк Нетрадиційні методики навчання читання. Рівне. -1998.
15. Волкова І.І. Інтегровані уроки в початковій школі. Ж-л "Початкова школа". -2000. -№ 1. - с. 28 - 30.